

behov for og foretrække den rådgivning, som et rådgivningscenter kan give. Der findes mere end 400 centre, hvor incestofre og andre ofre for seksuelt misbrug i barndommen kan få hjælp, selv om det kun er få centre uden for behandlingssystemet (16), der er specifikt orienteret mod denne gruppe. I 2000 var der ifølge Formidlingscentret Storkøbenhavn ca. 12.000 henvendelser til disse incestcentre (»Dyberegående undersøgelse af de private incestcentre i Danmark«, Formidlingscentret Storkøbenhavn, september 2001). Distriktspsykiatrien, den praktiserende læge og kommunen kan afhængigt af problemernes karakter og omfang også tilbyde hjælp. Disse muligheder bør udbygges og støttes.

Omfanget af incest og seksuelt misbrug i barndommen

En af de få danske undersøgelser af omfanget af seksuelle overgreb mod børn og unge – og den mest omfattende – er fra 1988 (Ingrid Leth m.fl. i Nordisk Psykologi 1988, s. 383-393). Ifølge denne undersøgelse har omkring 10 pct. af alle børn og unge under 18 år været udsat for seksuelt misbrug (minimumstal). Der er tale om seksuelle overgreb inden for familien i 42 pct. af tilfældene for kvindernes vedkommende og i 25 pct. af tilfældene for mændenes vedkommende. 60 pct. af mændene og 52 pct. af kvinderne har ikke som børn fortalt nogen om de seksuelle overgreb.

Kirsten Moesgaard, chefspsykolog på Roskilde Amtssygehus' børneafdeling, har lavet en undersøgelse af børn, der har været indlagt på børneafdelingen i perioden 1988-1992 (Ugeskrift for Læger 1996;158:47-51). Hun konkluderer ligeledes, at ca. hvert 10. barn var blevet udsat for seksuelle overgreb.

Herudover har Formidlingscentret Storkøbenhavn i oktober 1999 afleveret en undersøgelse af tilbud til voksne incestramte i Danmark uden for behandlingssystemet og det offentlige sociale system (»En undersøgelse af tilbud til incestramte i Danmark«, Formidlingscentret Storkøbenhavn, 1999). Her antages det forsigtigt – uden at der sondres mellem en tidlig henholdsvis sen erkendelse af overgrebene – at der årligt vil være ca. 5 pct., der vil efterspørge eller have behov for hjælp, ud af minimum 200.000 kvinder og 100.000 mænd, der har været udsat for seksuelt misbrug i barndommen. Der vil således efter formidlingscentrets opfattelse være tale om, at mellem 10.000 og 20.000 personer årligt må forventes at søge hjælp på rådgivnings- og behandlingssteder. Desuden lyder en af delkonklusionerne i undersøgelsen således: »Man kan formode, at de incestramte, der når frem til behandlingssystemet, vitterligt har behov for behandling...« (s. 17).

Ofre udgør potentielle krænkere

Flere undersøgelser konkluderer, at de fleste krænkere selv er blevet seksuelt krænkede og udsat for omsorgssvigt.

Ved en undersøgelse af 90 mænd dømt for seksuelle overgreb mod børn fandt man, at 65,8 pct. af disse som børn havde været udsat for groft omsorgssvigt. Dette omsorgssvigt bestod for 38,5 pct. af krænkere i seksuelle overgreb under deres opvækst og for 27,3 pct. i grov fysisk mishandling. Kun 5 pct. i kontrolgruppen havde været udsat for omsorgssvigt. (Hunter m.fl., International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology 1989, s. 95-103).

Det er derfor vigtigt at få brudt misbrugskæden, så egne børn ikke bliver nye ofre, hverken for omsorgssvigt eller seksuelle overgreb. »Uden behandling er ofrenes forhold til kærlighed og misbrug forkvælet, og de risikerer derved at gøre skade på deres børn« (Helle Theede-Schytte, Center for Seksuelt Misbrugte – Fyn, Jyllands-Posten 7. december 1998).

Internationale forpligtelser og bestræbelser

FN's børnekonvention

FN's børnekonvention fra 1989 foreskriver i artikel 39, at »deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at fremme fysisk og psykisk helbredelse og resocialisering af et barn, der har været udsat for enhver form for forsømmelse, udnyttelse eller misbrug, tortur eller anden form for grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf eller væbnede konflikter. Sådant helbredelse og resocialisering skal finde sted i omgivelser, der fremmer barnets sundhed, selvrespekt og værdighed«.

Fælles aktion på EU-plan

I EU-regi har Rådet i 1997 vedtaget en fælles aktion af 24. februar 1997 om bekæmpelse af menneskehandel og seksuel udnyttelse af børn, hvor det blandt andet er bestemt, at medlemsstaterne skal sikre passende bistand til ofrene og deres familier.

Europarådet

Europarådets ministerkomité har i rekommandation R (91) 11 om seksuel udnyttelse, børnepornografi og -prostitution og handel med børn og unge voksne opfordret medlemsstaterne til at støtte lokale offentlige og private initiativer, der har til formål at yde lægelig, psykologisk, social eller juridisk hjælp til børn og unge voksne, som er i risiko for eller som har været udsat for seksuel udnyttelse.